

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 615 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 502 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל ה' שבט תשפ"א

999 פרשת

פרשתנו עוסקת בעיקר בשלוש מתוך עשר המכות שהקב"ה הביא על מצרים. כתוב בפרשה: "דָּבַר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם" (יא, ב). בגמרא (ברכות ט): "דָּבַר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם" - אמרי דבי רבי ינאי, אין נא אלא לשון בקשה - אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: בבקשה ממך, לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק (אברהם): 'וְעַבְדוֹם וְעָנּוּ אֹתָם' קיים בהם, 'וְאַחֲרָי כֵן יֵצְאוּ בְרַכְשׁ גְּדוֹל' לא קיים בהם.

וקשה, וכי לא די במה שהקב"ה הבטיח 'וְאַחֲרָי כֵן יֵצְאוּ בְרַכְשׁ גְּדוֹל', איזה צורך יש בנימוק 'שלא יאמר אותו צדיק', וכי ההבטחה של הקב"ה תלויה באמירתו של משה? ומבאר רבי שלמה גנצפריד זצ"ל, בספרו 'אפיריון', בשם המגיד מדובנא זצ"ל, באמצעות משל: בחור צעיר השכיר עצמו לעבודה בשדה, וכעבור חודש ימים בא בעל השדה לשלם לו ונתן לו שטרות כסף. אבל מה? השטרות היו מקומטים ובלויים, כדרכם של שטרות שעוברים מיד ליד.

כעס הבחור על בעל השדה: "מדוע אתה נותן לי סמרטוטים כאלה? וכי אין לך לב? עבדתי בשדה שלך חודש שלם ואתה מביא לי כאלה שמאטעס" (שטרות בלויים)!! ניסה בעל הבית להרגיע את רוחו והסביר לו: "האם זה שמאטעס? אתה יכול להיכנס לכל חנות לקנות ב'שמאטעס' האלה בלי שום בעיה". אבל הבחור עמד על שלו: "אני רוצה שטרות נורמליים". ראה בעל הבית את המצב העגום, הלך לאבי הנער ואמר לו: "אני נותן לו שטרות כסף והוא זורק לי אותם בפנים וצועק: 'זה שמאטעס'. תעשה לי טובה, תסביר לבן שלך שאלו שטרות טובים, הוא לא קולט".

אמר לו האב: "אני עצמי מבין ויודע שהשטרות הללו תקינים לגמרי, אבל מה אפשר לעשות, לבן שלי אין דעת, הוא חושב ששטרות מקומטים אינם שווים. במסותא ממך, תן לו שטרות חדשים ונקיים, שגם הוא יבין שהכל בסדר. לא די בכך שאני אבין, צריך שגם הוא יבין".

אומר המגיד מדובנא: אמר הקב"ה "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", מהו "רכש גדול" - האם הכוונה לכסף ולזהב?! האם זה מה שחשוב ליהודי?! לא ולא!!! "רכש גדול" - זו התורה, המצוות. עם ישראל יוצאים ממצרים ברכש גדול - עם מ'ט' שערי קדושה, עם אמונה גדולה. אכן, זה העושר האמתי. אבל "יאמר אותו צדיק" - אברהם אבינו ע"ה, האבא שלנו: אני עצמי, כמובן, מבין ויודע מהו "רכש גדול", אבל הבנים שלי היו עבדים במצרים, הם היו שקועים בגשמיות ואינם מבינים מהו הרכוש הגדול האמתי, הם חושבים ש"רכוש גדול" זה כסף וזהב... לכן, כדי "שלא יאמר אותו צדיק 'ועבדום ועינו אותם' קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם", כי הם לא מבינים מהו "רכוש גדול" וסבורים שזה כסף וזהב, על כן אמר להם הקב"ה: "וַיִּשְׁאָלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאָשָׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב".

ומספר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל (יחי ראובן) - הגדה של פסח, לפני מספר שנים באתי לחנות כובעים לקנות שם כובע. עמדו שם שלושה בחורים - האחד היה מעוניין לקנות כובע, והוא הביא אתו את שתי החברות שלו, מסדר א' ומסדר ב', כדי שיראו איך הכובע עומד עליו... הרי צריך שהכובע יעמוד בדיוק 'ככה' ו'לא ככה'... צריך לבדוק שהוא עומד מושלם, כמו 'הריבוע של התפילין'... מה אומר ומה אדבר? המוכר אמר לי שהם נמצאים כבר שעתים בחנות...

המשך פרשת

איי! איי! איי! שוטה שבעולם! האם אתה בעל הבית על החן? האם אתה יכול ליצור חן? הקב"ה בעל הבית על החן! ברצונו יהיה לך חן וברצונו לא יהיה לך, גם אם תעשה את כל ההשתדלות! גם את זאת ראו ביציאת מצרים: הקב"ה הינו בעל הבית על החן! שאלתי את הבחור לשם מה כל הסיפור הזה עם הכובע, והוא ענה לי: "מה כבודו רוצה? אני אוהב בשידוכים! אינני יכול להיראות כמו ליצן! אני צריך להיראות במיטבי, אני צריך לשאת חן"...

מין הסטייפלער זצ"ל ביאר, כי ביציאת מצרים ראו שלטון נוסף של הקב"ה - ראו שה' יתברך בעל הבית על החן! אם הקב"ה נותן לאדם חן בעיני הבריות - יש לו חן בעיניו, ואם הקב"ה אינו נותן - לא יעזור לו שום דבר! הוא לא ישא חן, גם אם יעשה את כל ההשתדלויות שבעולם לנשוא חן. ויהי רצון שנמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

מאת

פא - תוכן ענייני הפרשה

- א. המשך המכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים:
 - א. ארבה - ההתראה והמכה (י', א-כ).
 - חושך - המכה (י', כא-כט).
 - בכורות - התראה על מכת בכורות, וסיום דברי משה רבינו לפרעה (יא, א-י).
- ב. תחילת ציווי המצוות למשה בארץ מצרים:
 - א. בא' ניסן, הראה ה' למשה ואהרן את מולד הלבנה.
 - ב. ציווי קידוש החודשים והשנים ע"י הסנהדרין.
 - ג. מצות פסח מצרים: לקחת ב'י' ניסן שה לקרבן פסח.
 - ד. ביום י"ד בניסן "בֵּין הָעֶרְבָיִם" לשוחטו, ולסמן את פתחי בתיהם בדם הַשֶּׁה, ובליל ט"ו לאכול את בשרו הצלוי באש, עם מצות ומרוח, בעוד שהם מוכנים ליציאה ומאידיך מצוים לא לצאת מביתם במשך כל הלילה.
- ה. מצוות פסח לדורות: לחג את היום (ט"ו ניסן) באיסור מלאכה, וחג - קרבנות לה' שבעת ימים, ושלא יאכל ושלא ימצא חמץ בבתי בני ישראל.
 - ג. עם ישראל קיבל על עצמו לקיים את מצוות הפסח, ולקיים מצות סיפור הצלתם ע"י ה' [הגדה של פסח, פרשת ציצית, ברכות אמת ויציב, ואמת ואמונה].
 - ד. מכת בכורות: בליל השימורים, ליל ט"ו ניסן, ה' עובר בכל ארץ מצרים וכל בכורי מצרים מתו, ולאחר שפרעה עצמו והמצרים - מתחננים לעם ישראל שיצאו, ואף נתנו לישראל כסף זהב ושמלות - ב-'עֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה', בדיוק 430 שנה מברית בין הבתרים - יוצא עם ישראל ממצרים.
 - ה. דיני אכילת קרבן פסח: כדרך מלכים, בחבורה אחת, אסור לשבור עצם, ואין להותיר מהקרבן, ואסור לגוי, ולישראל מומר או ערל - לאכול ממנו.
 - ו. פרשת 'קִדְשׁ לִי כָל בְּכוֹר': דיני הקדשת בכור אדם, בכור שור ושה, ופדיון פטר (בכור) החמור - זכר למכת בכורות, מצות תפילין של יד ושל ראש.
 - ז. פרשת 'וְהָיָה כִּי יִבְיָאֵךְ': מצות זכרון יציאת מצרים, ומצוות פסח - אכילת מצה, איסור חמץ, והגדה בליל הסדר, ומצות קדושת בכורות, ומצוות תפילין של יד ושל ראש, זכר ליציאת מצרים (י).

"קדש לי כל בכור פטר פל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא" (יג, ב)

לפעמים מזדמן לשמוע סיפורי השגחה כה מופלאים, שאי אפשר שלא לספוק כף אל כף מרוב התפעלות. כזה הוא הסיפור שלפנינו, שסיפר הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א, על בעל תשובה בקיבוץ בצפון הארץ, שחזרתו למקורות היתה בשל... בכור הבהמה שנולד לו, ושהושלך על ידו אל מעבר לגדר.

אליהו היה חבר קיבוץ אי שם בצפון, וכאשר הגיע אליו הרב אריה שטרן שליט"א, מהמכון לחקלאות על פי התורה, כדי לנסות ולשכנעו למכור את בהמותיו המבכירות לגוי, היה נאלץ להסביר לו באופן מייגע את חשיבות העניין.

כאשר סוף סוף 'הבין' אליהו את העניין, נקבע מועד לחתימתו על כתב ההרשאה, ולסידור כל העניינים הטכניים הקשורים בעניין. אבל, רצה מסובב כל הסיבות ועוד לפני שהגיע שעת המכירה, המליטה אחת הבהמות המבכירות עגל - בכור לאמו. כנהוג, עם לידתו סומן העגל באוזנו במספר פלוני, אבל לא ארכו לו השעות, לעגל הבכור, והוא מת, כמו שקורה לפעמים מזומנות.

הרבנים המטפלים בענייני הבכורות, הודיעו לאליהו, חבר הקיבוץ, שמאחר שהמכירה לגוי עדיין לא התבצעה, הרי חלה על העגל קדושת בכור, ועליו לקבור את העגל, כדין תורה. כאן ניתר הקיבוצניק ממקומו ואמר: "ניחא, עצם המכירה לגוי קיבלתי על עצמי ואקיימנה, גם אם עניין זה עדיין נשגב מבינתי. אבל לקבור את העגל?! מה קורה לכם?! זה קצת יותר מידי בשבילי... הנני להודיעכם שמעולם לא הייתי חבר בחברא קדישא, ואין לי עסק עם המתים למיניהם. בוודאי לא עם עגל מת. אין בדעתי לבצע את הדרישה המוזרה".

אליהו עמד בעיקשות על דעתו ולא קבר את העגל. את הרפת שלו מכסה גדר תיל גדולה, שלאחריה מדרון סלעים ענק. לקח האיש את העגל, והשליכו אל מעבר לגדר, כדי שיהיה מאכל לחיות השדה ולעוף השמים, והמשיך בשגרת יומו. מה שקרה אחר כך הוא בבחינת הבלתי יאמן - אות משמים! לאחר שבוע, כאשר שבו הרבנים 'לסגור' את עניין המכירה, סיפר להם אליהו בהתרגשות את שעבר עליו: לאחר שהשלכתי את העגל אל המדרון, מת לי עגל נוסף בעדרי, והשלכתי אף הוא אל אותו מדרון. למחרת מת עוד עגל, וגם לו עשיתי כשם שעשיתי לראשונים. במהלך הימים הבאים, מת לי מידי יום עגל אחד, ואת כולם השלכתי אל המדרון שמעבר לגדר. לפני שבאתם לכאן, החלטתי לבדוק מה עלה בגורל הפגרים הללו. ירדתי במדרון הסלעים, וכשראיתי מה קורה שם, כמעט והתעלפתי...

כל הפגרים, גם אלו שהושלכו לפני שעות מספר נאכלו מיד על ידי התנים ויתר חיות השדה, ולא נותר מהם עצם אחת. רק הבכור, אותו השלכתי כבר לפני מספר ימים, נותר מוטל שלם לידם, ואף חיה לא נגעה בו... אליהו היה נרגש מאוד. הוא אמר לרבנים שראה כאן אות משמים, שגם אם איננו מבין מדוע עליו לקבור את העגל המת כדרישת ההלכה, הוא מחויב לעשות זאת, שכן חיות השדה מבינות זאת יותר טוב ממנו... הן יודעות בבירור שאין להן רשות לנגוע בבכור המקודש. לקחתי מכאן חיזוק גדול, אמר הקיבוצניק. עד כדי כך שהחלטתי לחזור אל השורשים ולפתוח במסכת חיים אחרת... היום הוא כבר קרוי 'רבי אליהו'. ["עלינו לשבח"]

"ולכל בני ישראל לא יחרץ פלב לשנו" (יא, ז)
מעשה בתלמיד חכם העוסק בקירוב רחוקים, שבימי מלחמת 'עופרת יצוקה' נסע לאשקלון כדי לקרב ולחזק את רוחם של התושבים. לפתע, בעודו נוהג במכוניתו, נשמעה אזעקה. מרוב בהלה סטה במהירות לצדי הכביש, כדי לעצור ולצאת לעבר מרחב מוגן. פתאום קפץ לכביש כלב תחת גלגלי הרכב, ונדרס. כששב אל מכוניתו, ראה מהומה גדולה במקום. היו אלה בעלי הכלב, שביכו את מותו וחיפשו אחר הנהג הדורס. התלמיד חכם ניגש אליהם, והביע צער הרב ו'תנחומיו': "האמינו לי, אינני אשם, הפגיעה בכלב היתה בלתי נמנעת. הוא פשוט נכנס מתחת הגלגלים. אך אשלם לכם את כל שוויו ואף אפצה אתכם על עוגמת הנפש"... האנשים שהיו רחוקים מאוד משמירת תורה ומצוות היו המומים. הם לא העלו על דעתם לפגוש אדם חרדי כה נחמד ו'חברה'מן'. על הכסף הם ויתרו, ועד מהרה התפתחה שיחה נעימה שבסופה קבעו להיפגש וללמוד תורה בבית המשפחה. לא היה זה מפגש חד פעמי. היהודי הת"ח המשיך להגיע אל המקום פעם בשבועיים ולמסור שיעור תורה לציבור הגדול שהצטופף בבית משפחת הכלב. האנשים הביעו את שמחתם הגדולה על שזכו להיכנס בשערי היהדות. והנה, לאחר מספר חודשים, פנו בני הבית, שהיו בתחילת דרכם בתשובה, אל התלמיד חכם והודיעוהו: החלטנו להפוך את המרתף הגדול שבביתנו ל'מדרשה ליהדות', אליה יובאו מרצים חשובים ויקרבו את בני השכונה ליהדות. נשמח אם תגיע אלינו מדי שבוע ותמסור לנו דברי חכמה... התלמיד חכם השיב בחיוב, אך כאן הגיעה הודעה נוספת מבני הבית: החלטנו כי שמה של המדרשה יהיה 'זכרון איגור'! מי זה איגור? תמה התלמיד חכם. השיבו בני המשפחה: איגור הוא זה שמו של הכלב האהוב שלנו... אנו רוצים להציח את זכרו בהקמת בית המדרש על שמו. רק בדבר אחד הסתפקו ובקשו את חוות דעת התלמיד חכם: נשמח אם כבוד הרב יעזור לנו להחליט האם לחרוט בשלט הנהצחה שהכלב מת בתאונת דרכים, או לציין שהוא נספה במלחמה. הת"ח החליט שלא להשיב בינתיים, ניגש אל רבי יצחק זילברשטיין שליט"א ושאל: האם מותר להסכים לבקשת בני המשפחה לקרוא למקום ע"ש הכלב, ובלבד שימשיכו ללמוד ולהתקרב, או שזה בזיון הקודש, שמקום תורה ותפילה יקרא ע"ש כלב? השיב הרב: נפתח בחידה: היכן מצינו חכם המוזכר בגמרא שאינו מיוחס אחר אביו (בן פלוני) ולא אחר אמו, אלא אחר... פרה (בן הפרה)? והתשובה בגמרא (יומא ט). מופיע שמו של רבי יוחנן בן תורתא (בן הפרה, 'תורתא' בארמית פירושו פרה). מי היה אותו ר' יוחנן? ובכן, ציינו הריטב"א ו'התוספות ישנים' לדברי המדרש (פסיקתא רבתי ז"ד) המספר על חסיד אחד שהיתה לו פרה אחת והיה חורש בה בכל יום ויום, למעט יום השבת. לימים ירד אותו צדיק מנכסיו, ולא היה בידו כלום עד שמכר פרתו לגוי אחד. הגוי חרש בפרה ששה ימים, וכשהגיע לשבת הוציאה לחרוש בה. כשיצאה לחוץ רבצה תחת העול ולא רצתה לעשות מלאכה בשבת. היכה אותה הגוי מכות, אך לא הועיל כלום. כשראה הגוי כך, הלך אצל הצדיק שמכר לו את הפרה, וא"ל: בא וטול פרתך והשב ממוני, ששת ימים עבדתי בה, וביום השבת הוצאתי אותה לחרוש ורבצה תחת העול, ולא רצתה לעשות שום מלאכה, והיכיתי אותה ולא הועיל. הבין אותו צדיק מפני מה אינה עושה מלאכה, לפי שהיתה למודה לנוח בשבת, א"ל אותו צדיק: לך ואני אעמידה ותהיה חורשת. כשהגיע אצלה לחש לה באזניה: אוי פרה פרה, כשהיית בידי הייתי שומר שבת, ועכשיו גרמו לי עוונותיי ומכרתי אותך לאיש זה. בבקשה ממך, עשי רצון אדוניך. כיון שאמר לה כך, עמדה ועשתה מלאכתה. אמר הגוי: הגד לי, שמא כישפת אותה? לא אניח לך עד שתגידי לי מה אמרת באזניה! א"ל אותו צדיק: 'כך וכך אמרתי לה'. כיון ששמע הגוי כך, נבהל ונזדעזע. נשא קל וחומר בעצמו, ואמר: "מה זאת שאין לה לא דעת ולא תבונה הכירה את בוראה, ואני שבראני הקב"ה בצלמו ובדמותו, ונתן לי דעת, לא ראוי שאכיר את בוראני? מיד נתגייר והיה ירא שמים וזכה ללמוד תורה, ונקרא 'ר' יוחנן בן תורתא'. שמו של חכם זה נקרא ע"ש הפרה שגרמה לו להתגייר. רואים אנו שרבותינו לא ראו בכך דבר מגונה, ואולי כן הוא בעניינינו.

**"וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאֲזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ אֶת אֲשֶׁר
הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם..." (י, ב)**

וברש"י: 'התעללתי - שחקתי'.

והרמב"ן אומר: וטעם **התעללתי**. כי אני מצחק בו, שאני מכביד את לבו ועושה הנקמות בו, כטעם "יֹשֵׁב בְּשָׂמַיִם יִשְׁחַק ה' יִלְעַג לָמוֹ" (תהלים ב, ד).

יש להבין, כיצד ניתן להגדיר את המכות שהוכו המצרים כ'שחוק והיתול'? יסוד אמיתי בהשקפת התורה מלמדנו ה'חתם סופר' ממקרא זה: טבע האדם להתפעל מ'הצלחות', ופתגם מצוי הוא כי 'עם הצלחה לא מתווכחים', וככל שההצלחה מאירה פנים לאדם, כך היא מהווה הוכחה לצדקת דרכו. אם זו הצלחה חד פעמית, עדיין יאמרו המכחישים כי זה עניין של 'מזל', של 'מקרה', אבל הצלחה הנמשכת שנים רבות, מי יוכל לעמוד נגדה? וביותר, אם ההצלחה אינה רק בתחום אחד, שאז עדיין יש מקום לספקנים מטבעם לנסות ולהסביר את סיבותיה, אלא ההצלחה היא 'בכל התחומים', אזי טבע בני אדם להשתכנע כי אכן דרך זו היא הדרך הנכונה.

והנה, מהפסוק שלפנינו למדים אנו לימוד מעמיק ויסודי בהבנת העניין: אם נבחן ונסקור במבט שטחי את קורות פרעה מיום שחלם את חלומו ויוסף פתרו, נראה בעליל, כי מגבהי מרומים הגביהו את קרנו לשם ולתהילה בעמו ובעולם כולו. הן עצם החלום בו התגלה לפרעה באופן נבואי העתיד לקרות בעולם, והן פתרונו של יוסף ויכולתו לארגן את כלכלת מצרים בשנות השובע, כדי שתהפוך למרכז עולמי לאספקת מזון לעולם בעת הרעב, עד שכל הכסף והזהב זרם למצרים.

זאת ועוד, איש פלאי וקדוש היה בעולם, הלא הוא יעקב אבינו ויחד עם בניו, באו כולם לשכון במצרים. ומאז ירדתם התברכה מצרים ו'עלה הנילוס', היינו שגם אותו כח רוחני הקיים בעולם, אף הוא פעל לטובת המצרים. ולבסוף, צאצאיו הפכו לעבדים ומשרתים בזויים ופחותים, "וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל", ופרעה שולט בהם ללא מעצורים. כל הרואה ושומע זאת, ישתכנע בכוחו הרב של פרעה בשמים ובארץ. ולא רק זאת אלא גם חכמת ארץ מצרים, שמעה יצא בכל ארצות העולם: חכמת החרטומים והמכשפים, חכמת החניטה ועוד שאר חכמות, עד שאמרו במדרש (שמ"ר ט, י) בעת שבא משה רבינו לפרעה והראה לפניו את אות המטה - "באותה שעה התחיל פרעה מְשַׁחַק עליהם ומקרקר אחריהם כתרנגולת, ואומר להם: כך אותותיו של אלוקים? בנוהג שבעולם בני אדם מוליכין פרקמטיא למקום שצריכין להם, כלום מביאין מורייס לאספמיא? דגים לעכו? אין אתם יודעין שכל הכשפים ברשותי הן? מיד שלח והביא תינוקות מן אסכולי (בית הספר) שלהם, ועשו אף הם כך. ולא עוד אלא קרא לאשתו ועשתה כך, שנאמר: 'וַיִּקְרָא גַם פֶּרְעֹה, מִהוּ גַם?' שאף לאשתו קרא ועשתה כן. 'וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם' (ז, יא), מהו 'גם'? אפילו התינוקות של 4 ו-5 שנים קרא ועשו כך".

כהנה וכהנה היו הצלחות פרעה, ולא יום אחד או יומיים נמשכו, אלא מאות שנים! דורות באו ומתו, והצלחת מצרים גדלה והתעצמה לעין כל, עד שפרעה עצמו השתכנע מהצלחותיו הלא טבעיות, והכריז על עצמו אלוה, כפי שנאמר: "לִי יֵאָרֵי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי" (יחזקאל כט, ג). ברם, כל זה הגיע לקיצו ברגע אחד! כאשר הגיעה העת, אזי בבת אחת התהפך הגלגל.

מכה אחר מכה הוכו פרעה וכל עמו. כל כלכלת מצרים הפורחת נחרבה במכות שניחתו עליה; כל רכושם ומקניהם כלו, כל הכסף והזהב שנאגר במשך שנים הועבר לישראל, "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם" - עשאוה כמצולה שאין בה דגים. כל העולם כולו, נרעש ונפחד מפני הדר כבוד ה', שהעניש את מצרים בעונשים כבדים ונוראים.

הנה כי כן, כל מי שעיינו בראשו הבין עתה לאשורו כי "כל פֶּעַל ה' לְמַעַנְהוּ" (משלי טז, ד) - כל הטוב והעושר שאגרו מצרים במשך שנים, לא נועד אלא בשביל ישראל, ובעת שיהיו ישראל ראויים לזה יאבדו מצרים במצולות ולא יישאר להם זכר, ואילו ישראל יעלו מעלה מעלה.

מעתה נודע לעין כל, כי כל אותן שנים ש'שיחקה' השעה למצרים, לא היו אלא בשביל ישראל.

כל זה רומז הכתוב באומרו: **"אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם"** - לשון שחוק והיתול. אין זה רק ביחס למכות עצמן, אלא זהו סיכום לכל השנים הרבות, בהן 'שיחקה השעה' למצרים וההצלחה הייתה כביכול עמהם, אך באמת היה זה 'שחוק והיתול', וכל הצלחתם לא נועדה אלא למען ישראל, בבחינת "יִכֵּן (=רשע) וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ" (איוב כז, יז).

נלמד איך להביט אל הצלחות שבעים האומות. אנו המעט מכל העמים, נרדפים, נשחטים ונאנקים כְּכַבְּשָׁה עלובה ורדופה, עד אשר יאור היום בו תתגלה מלכותו יתברך, וכל הרשעה כעשן תכלה ותתמוגג וירום קרן ישראל והיו מלכים אומניך, כאמור בנביאים. או-אז יאירו עינינו, להבין ולהשכיל את הצלחת ישראל מאז נהיה לעם. וכמאמר הנביא (ישעיה יב, א): **"בַּיּוֹם הַהוּא אֹדְךָ ה' כִּי אֲנַפְתָּ בִּי"**, וביאר ה'חפץ חיים' שניתן תודה והודאה על מה שהיה נראה בעינינו ככעס וחרון אף.

ונאמר במדרש (שמ"ר לא יז): **"מהו 'לְחֹנֵן דְּלִים' קִבְּצָנוּ"** (משלי כח, ח), שכל מה שמלכות בבל מכנסת בעולם הזה, הקב"ה נותנו לישראל לעתיד לבא".

עוד בעניין זה יש להביא את דברי האלשיך, שהקשה מפני מה נקראה מכת הארבה בשם 'שְׁחֹק', ומבאר: החיטה והכוסמת שנותרו לאחר מכת הברד נקראות בתורה **"אֶפִּילֹת"**, כלשון הכתוב (לעיל ט, לב): **"וְהַחֲטָה וְהַפְסָמֶת לֹא נָכוּ כִּי אֶפִּילֹת הֵנָּה"**, ודרשו חז"ל (מובא ברש"י שם): **"פלאי פלאות נעשו להם שלא לקר"**.

כאשר ראו המצרים את הפלאות הללו, ששו בראותם בכך אות להצלחתם, כי על אף המכה הקשה נותרו להם החיטה והכוסמת. אולם במכת הארבה הפכה שמחתם לאבל, כי הארבה אכל את כל הנותר מהברד. ועל כך אמר הכתוב **"אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם"** - ששמחתם הפכה לאבל.

הוסיף על כך האדמו"ר מסאטמר זצ"ל ("דברי יואל"): לימוד גדול לדורות, מלמדת אותנו מכה זו אשר עליה נאמר - **"וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאֲזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ"**. עלינו לדעת כי אין להתפעל ולתמוה לנוכח הצלחות גדולות ואפילו 'פלאי פלאות' שנעשים עם הרשעים. חשבונות שמים עמקו מאוד ואיננו יודעים אימתי יתגלה סודם ופתרונם.

יש שהוא מתגלה לעינינו בתוך זמן קצר, ולעתים חולפות שנים ודורות ואז מתברר למפרע, שהכל נועד להגדיל את מפלת הרשעים - וזו הנהגת 'התעללתי'.

הבנה זו צריך להשריש באוזני הדורות הבאים, לא לסור מאמונת אומן, לדבוק באמת ולא להתפעל מהשקר אף אם הוא נראה כמצליח, ולכן נאמר **"למען תספר"**. [שנים מקרא]

מזקנים אתבונן - רבי שלום שרעבי זצ"ל -
הרש"ש - ליום ההילולא - י' שבט

סודו של השמש בישיבת "בית אל" - סיפור

בישיבת "בית אל" שבירושלים שררה אווירת קדושה וטהרה. זה עתה האיר הבוקר, ומקובלי ירושלים עודם עומדים בעיצומה של תפילת שחרית, גופם בעולם הזה ונשמתם מרחפת בעולמות עליונים, בספירות הקדושות... תפילת שחרית באה אל סיומה, כאשר בפתח בית המדרש מופיע עלם צעיר. נראה כי בא מדרך רחוקה, ועל בגדיו וגופו סימני נדודים. במבטא מוזר מבקש הוא את ראש הישיבה, וכאשר הוא מופנה אל המקובל רבי גדליה חיון, הרי הוא פורש בפניו את סיפורו. מתימן הרחוקה עשה את כל הדרך לירושלים עיר הקודש, וזה עתה הגיע. מבקש הוא ומתחנן על נפשו להתקבל כשמש בבית המדרש, ולקבל תמורת זאת לחם ומים. רבי גדליה מתבונן בפניו הטהורות של העלם המצהיר על עצמו כי אמנם אינו יודע ללמוד מאומה, אך דבר לא ימנע ממנו להיות שמש נאמן ומסור, ומחליט על אתר לקבלו לתפקיד. כך חולפים להם ימים רבים. שלום, כך שמו, יושב בפינת בית המדרש, ליד התנור, בדרך כלל מונח ספר תהילים לפניו, ובעת הצורך הוא ננער ממקומו ומגיש לפני הלומדים משקה חם ומיני מאכל... עד שביום מן הימים מתרגשת סערה בבית המדרש: רבי גדליה חיון מציב קושיה עצומה בדברי האר"י, ומקובלי ירושלים מאמצים את כל כוחם על מנת לפתור את החידה. לשווא! שעות רבות חולפות על חכמי הישיבה במאמצים כבירים, ובשעת לילה מתפזרים הם חרש לבתיהם במועקה גדולה.

באותה שעה יושב שלום השמש וראשו אפוף מחשבות... מדוע? משום ששלום זה אינו אלא גאון עצום, בנגלה ובנסתר, בפשט וברמז, בסוד ובחכמת האמת. בקי עצום הוא בכתבי האר"י ז"ל ואילו יכול היה - פותח היה את פיו ומספר לראש הישיבה ותלמידיו כי קושייתם אינה קושיה... אך אין הוא יכול לעשות כן. רוצה הוא בכל מאודו להישאר סמוי ומוסתר, לעטות על עצמו את בגדי השמש ולהיחשב לפשוט שבפשוטים. אך מאידך, איכה יוכל לראות את תלמידי הישיבה טועים כך בדברי האר"י?! בחצות הלילה עלה רעיון מופלא במוחו: הוא הדליק את הנר והתיישב לצד התנור, העלה על כתב את פתרון החידה ואת פירוש הסוגיה, וכאשר סיים - הטמין את הדף בספרו של רבי גדליה, במקום בו התעתד ראש הישיבה לפתוח את ספרו למחרת. ואכן, בהגיע העת, כאשר התאספו התלמידים לפני רבם, וראש הישיבה פתח את ספרו, צדו עיניו את הגיליון הכתוב בצפיפות. ראש הישיבה נטל את הגיליון, עיין בו, ועיניו אורו! הכותב פשט את כל הספיקות והקושיות שהתעוררו אתמול, ועתה, לאחר הקריאה, הפך הכל ברור ונהיר כל כך! "מי מכם הניח את הפתק בספרי"? קרא הרב בהתרגשות, אולם אף אחד מן התלמידים לא השיב. עוד רגעים מספר סקר רבי גדליה את פני תלמידיו בעיון, ומשלא מצא את אשר חיפש, גמר בליבו להניח לאותו תלמיד מופלא להישאר באלמוניותו, והחל בשיעור. המאורע היה נשכח מלב אילולי כעבור ימים מספר, כאשר שוב התעוררה קושיה בדברי האר"י ושוב התפזרו הרב ותלמידיו בלא ביאור נהיר, נמצא שוב פתק פלאי ביום המחרת. את הפתק כתב, כמובן, שלום השמש, שלא היה אלא הרש"ש - רבי שלום מזרחי הנקרא שרעבי. אולם איש לא העלה זאת על דעתו.

וכן, במשך תקופה ארוכה חזר הדבר ונשנה מספר פעמים, עד שהפך לשיחת התלמידים. חלקם היו בטוחים כי ידו של אליהו הנביא בדבר, וחלקם תרו בדקדקנות אחר צדיק נסתר כלשהו... כך הגיע שִׁמְע הדבר גם לאוזניה של חנה, בתו של רבי גדליה חיון, והסקרנות נייעורה בה. היא החליטה לגלות מיהו הכותב האלמוני, ומידי לילה הייתה מסתתרת מאחורי חלון ההיכל ומביטה פנימה, אל בית המדרש. לפתע, באחד הלילות הבחינה בדבר מוזר: היא ראתה את השמש קם מפינתו ליד התנור, ניגש לשולחנו של אביה, משחיל גיליון כתוב אל בין דפי הספר ושב בזריזות אל מקומו. הנערה רצה אל אביה וְשָׁחָה באוזניו בהתרגשות את אשר ראו עיניה זה עתה, ורבי גדליה נחרד ונרעד. בבואו לבית המדרש קרא אליו את שלום השמש, וביקשו לגלות לו מיהו כותב הפתקים המופלא. משעשה שלום עצמו כלא מבין, ניצב רבי גדליה וגזר עליו בגזירת רב לומר לו מיהו ומה מעשיו, ועד היכן מגעת ידיעתו בתורה הקדושה. לא נותרה ברירה בפני שלום, הוא הבין כי מהשמים חפצים לגלות סודו, וסיפר לראש הישיבה את האמת. רבי גדליה חיון קם, נשק לרש"ש על ראשו בהתרגשות ואמר לו: "בעטרת רבנן תעוטר, ועתה אמנה אותך לרב בישיבה, מהיום תמסור שיעורים כסדרם!" וכך היה. הרש"ש התגלה והפך נערץ על כל מקובלי ירושלים, תורתו האירה בעוז, ובלעדי חיבוריו המופלגים הייתה נותרת תורת האר"י סתומה וחתומה. רבי גדליה חיון השיאו לבתו חנה, שבזכותה התגלה הדבר, ותהי לו לאשת חבר. זיע"א. [דרך עץ החיים]

בברכת התורה
רזן ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לְעִילוי נִשְׁמַת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימ: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

הצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאולה
זיווג הגון - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

ברכת מזל טוב שלוחה ליונתן אביטוב עם הכנסו לנועם עול תורה ומצוות

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
אורל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת דינה: זהבה בת חוזה: גלית בת רות
מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה
פיבי בת חביבה בן חמו: שושנה בת שדרה
רחל בת נטרה: רות בת לינה: טרית בת רחל

לזרע של קימא:
'הודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון